

עפ"ת 10270/07/21 - ברק שחם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10270-07-21 שחם נ' מדינת ישראל 04 נובמבר 2021

עפ"ת 1087-09-21 מדינת ישראל נ' שחם

לפני כב' השופט רענן בן-יוסף

המערער בעפ"ת 10270-07-21

המשיב בעפ"ת 1087-09-21

נגד

המשיבה בעפ"ת 10270-07-21

המערער בעפ"ת 1087-09-21

ברק שחם

ע"י ב"כ עו"ד כפיר דור

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד תמר טייטלבוים

פסק דין

1. בפניי שני ערעורים שהדיון בהם אוחד בהסכמת הצדדים ועניינם החלטת בית המשפט השלום לתעבורה בתל אביב (בת ים) [כב' השופט א' שור] (להלן: "**בית משפט קמא**") להורות למדינה, היא המערער (להלן: "**המדינה**") "**לשפות את המבקש**" (להלן: "**המערער**") **בהוצאות משפט בסך 2,982 ₪** וזאת כחלק מסכום גבוה יותר ששילם כשכר טרחה לעורך דינו.

2. הוראת ה"שיפוי" היא החלטה על פי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") לשלם לנאשם חלק מהוצאות הגנתו במשפטו בת"ד 7927-02-20 בו זוכה בדיון.

3. בקצירת האומר יצוין שערעורו של המערער הוא ערעור חוזר של ערעור קודם שהגיש על החלטת בית משפט קמא שניתנה במועד מוקדם יותר, שלא להיעתר לבקשה על פי סעיף 80 לחוק העונשין בעניינו שניתנה ללא קבלת עמדת המדינה וללא שקוים דיון.

4. בהחלטתו החדשה מיום 01.07.21 נעתר, כאמור, בית משפט קמא נעתר חלקית לבקשה כאשר העילה ששימשה בסיס לה היא העילה השנייה משתי העילות שבדיון "**או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת**".

עילה זו התקיימה לדעת בית משפט קמא כמפורט בסעיף 12 להחלטתו:

"סבורני כי בעניין זה כאשר מביאים בחשבון כי מדובר בתיק תעבורה שאינו מטיל קלון על הנאשם בו וכי בזמן ניהול המשפט בהתחשב בכך שהמבקש לא היה מצוי בהליכים מגבילים במהלך התנהלות התיק, קרי פסילה עד תום ההליכים, הרי שהכף נוטה להעדיף גם את האינטרס הציבורי ונראה, לדידי, כי קו פרשת המים בסוגיה זו צריך לעבור באופן של שיפוי נקודתי הנובע מאותו רגע בזמן ניהול התיק בו היה מקום כי המשיבה תחזור מהאישום וזאת בדיון ההוכחות בו העיד הבוחן כי אין ביכולתו לקבוע איזה מהרכבים סטה, בנקודה זו היה ברור כי לא ניתן יהיה להגיע להרשעה בתיק ולפיכך ראוי היה כי המשיבה בשלב זה הייתה חוזרת בה

מהאישום."

5. בשתי החלטותיו דחה בית משפט קמא את טענתו של המערער בהליכים בפניו ובהליכי הערעור, כי יש לשלם לו את הוצאות משפטו בשל העילה הראשונה שבסעיף 80 לחוק והיא **"ראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה"**. את טענתו זו עיגן בא כוחו של המערער מכך שהמערערים בתאונה לא יכלו להעיד כבר בחקירתם במשטרה על נסיבות התאונה וכי הבוחן המשטרתי עד התביעה לא יכול היה לקבוע בעדותו בבית המשפט מי מהרכבים סטה מנתיבו וגרם לתאונה ואף בדו"ח הבוחן שערך לתיק החקירה (ת/7) לא קבע זאת.

6. בית משפט קמא בהחלטתו (סעיף 8 לה) נימק באופן ברור וראוי את נימוקיו על סמך הראיות שבאו בפניו במסגרת ניהול המשפט מדוע לעמדתו לתובע סביר היה יסוד להניח כי קיימות ראיות בתיק שיש באפשרותן להביא להרשעת המערער.

7. הלכה היא כי ככלל לא תתערב ערכאת הערעור בהחלטת הערכאה הדיונית לעניין פסיקת פיצויים לפי סעיף 80 ושיעורם (ע"פ 310/14 לחאם ודיע נ' מדינת ישראל (17.06.15)), ולא מצאתי שלעניין דחיית הבקשה לפסוק הוצאות למערער בשל העילה הראשונה טעה בית משפט קמא טעות המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

8. גם אם אינני מסכים לעמדתו של בית משפט קמא בדבר הצורך של **"תובע סביר"** להעמיק חקור בטרם הגשת כתב אישום וגם אם אומר שחובתו של תובע סביר לבחון בשקידה גדולה את הראיות שבתיק החקירה, לדרוש השלמות חקירה בעת הצורך ולא למהר להגיש כתב אישום עד אשר כבמקרה שבפניי - דו"ח הבוחן נהיר, ברור ועונה על השאלות הנדרשות לביסוס הרשעה בדיון, אין עסקינן במצב שבו הוכח כי **"כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר..."** וכי **"מדובר אפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר או אי סבירות מהותית ובולטת..."** (פרשת ע"פ 310/14, עמ' 10).

9. באשר לערעור המדינה, דעתי שונה מדעתו של בית משפט קמא והנני סבור שנפלה בהחלטתו שגגה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

10. בפסיקתו של בית משפט העליון נקבע לא אחת כי פסיקת פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין היא בגדר חריג, ופיצוי זה שמור לנסיבות מיוחדות, שכן **"הדין בבירור לא בחר בגישה לפיה זיכוי מוביל בהכרח לקבל פיצוי"** (ע"פ 4818/18 הריסון נ' מדינת ישראל, פס' 4 (05.08.19)).

עוד נקבע:

"עניינו מתמקד אפוא בחלופה השנייה של 'נסיבות אחרות המצדיקות זאת', שהיא כרקמה הפתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית. למרות

עמימותה של חלופה זו, הפסיקה נתנה בה סימנים, ובעניין דבש נקבעו שלוש קטגוריות של נסיבות להכוונת שיקול דעת של בית המשפט: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי" (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל (26.02.13), בפסקה 6 לחוות דעתו של השופט י' עמית; כן ראו בפסקה 2 לחוות דעתה של המשנה לנשיא (כתוארה אז) מ' נאור בעניין בוגנים).

11. לעמדתו אף אחד מה"סימנים" שנתנה הפסיקה לפיצוי מעילה זו לא התקיים בענייננו.

12. בית משפט קמא, כאמור, סבר שמשעמד התובע או צריך היה לעמוד על כך שעדות הבוחן תביא לזיכוי היה עליו לחזור בו מכתב האישום. אפשר שכך, אך המשך ההליך באותה ישיבה ובישיבה נוספת של הכרעת דין אינה יוצרת **"נסיבות אחרות"** המצדיקות פיצוי.

13. דרישה מתובע להחליט מידית, על אתר, במערכת מסודרת, ציבורית הפועלת על פי נהלים לקבל החלטה בו במקום לחזרה מאישום היא דרישה קשה וקיצונית מדי ואין לה הצדקה.

14. כאשר עורכים את האיזונים הצריכים לשיקולים העומדים אחר הטלת פיצוי ופסיקת הוצאות לזכאים בדין שאפשר שסבלו הוצאות ונזקים על לא עוול בכפם - עליהם נשברו קולמוסין רבים בפסיקה. לא זה המקרה המצדיק החזר הוצאות ומשכך מצאתי לקבל את ערעור המדינה ולבטל החלטתו של בית משפט קמא בנקודה זו.

15. ככל שההוצאות שולמו למערער עליו להחזירם לאוצר המדינה.

16. פסק הדין יישלח על-ידי המזכירות אל באי כח הצדדים כמוסכם בדיון בפניי.

רענן בן-יוסף, שופט

ניתן והודע היום כ"ט חשוון התשפ"ב 04 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.